

A Pécsi Ítéltábla a Nagyné dr. Lukács Anna ügyvéd által képviselt **felperes neve** címe felperesnek - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Jogi Szolgáltatási Főosztály által képviselt **alperes neve** alperes ellen - kártalanítás megfizetése iránt a Baranya Megyei Bíróságon indított perében a 2011. december 15. napján kelt 10.P.20.056/2011/40. számú ítélet ellen az alperes részéről 46. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és mellőzi az alperesnek késedelmi kamatban történt marasztalását.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 38.000 (harmincnyolcezer) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperessel szemben a N Nyomozó Iroda Területi Főosztály Dél-dunántúli Régiója a Btk. 282/A. §-a (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő kábítószerrel való visszaélés büntette miatt indított eljárást. A nyomozati eljárás során 2008. június 2. napján rendelték el a felperes előzetes fogvatartását. A B Bíróság a 2010. július 2. napján kelt 10.B.62/2009/154. sorszámú ítéletével a felperest az ellene emelt vád alól felmentette, és elrendelte szabadlábra helyezését. A B Főügyészség által a felperes terhére bejelentett fellebbezést a P Fellebbviteli Főügyészség 2010. október 8. napján visszavonta, ezért az ítélet felperesre vonatkozó része ezen a napon jogerőre emelkedett. Az előzetes fogvatartást 2008. június 2. napjától 2009. március 9. napjáig a B Büntetés-végrehajtási Intézetben, 2009. március 9. napjától a T Büntetés-végrehajtási Intézetben foganatosították. 2008. június 4. napján ügyészségi rendelvénnyel határozott a felperes fokozott őrzéséről és a kapcsolattartás korlátozásáról, amely intézkedés eredményeképpen a felperes fogvatartása a legszigorúbb, IV. biztonsági fokozatban történt. 2009. október 7. napján a B Bíróság a felperes előzetes

letartóztatását III. biztonsági csoportban, a fokozott őrzés megszüntetésével rendelte fogyanatosítani.

A felperes már az előzetes letartóztatás elrendelését megelőzően is rendszeres orvosi kezelés alatt állt cukorbetegség, magasvérnyomás-betegség, ischaemiás és egyéb kóros szívbetegség, illetve pszichés megbetegedések miatt. Cukorbetegsége az előzetes letartóztatást megelőzően, illetőleg a fogvatartás idején is kizárólag tablettával való kezelést indokolt, jelenleg viszont betegsége csak tablettá és inzulin együttes alkalmazásával tartható karban. A felperes szív- és vérnyomás eredetű állapotában rosszabbodás nem következett be, pszichés problémái ugyanakkor (szorongásos panasz, krónikus alvászavar) az előzetes fogvatartás miatt súlyosbodtak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 6.000.000 forint nem vagyoni kárpótlást, ennek 2010. október 8. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 500.000 forint perköltséget, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A szabadságelvonással rendszerint együtt járó, és ezért külön bizonyításra nem szoruló hátrányok mellett a szabadságelvonás viszonylag hosszabb időtartamában, a felperes egészségi állapotának romlásában, illetve a büntetés-végrehajtási intézeten belül a fokozott őrizetben jelentkező hátrányokat is értékelve állapította meg az elsőfokú bíróság a felperes által elszenvedett nem vagyoni sérelmek kiegyenlítéséhez szükséges kárpótlás összegét.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása, és a marasztalási összegnek 4.800.000 forintra, míg az elsőfokú perköltség összegének 300.000 forintra történő leszállítása érdekében az alperes fellebbezett. A fellebbezésben kifejtettek szerint az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítás eredménye az elsőfokú ítélet szerinti nem vagyoni kárpótlás megállapítását nem indokolja. A felperes a jelen perrel érintett kényszerintézkedést megelőzően már több betegségben szenvedett, és ezek vonatkozásában gyógyszeres kezelésre is szorult, azonban betegségei rosszabbodásának tényét, illetve azoknak kizárólag az előzetes letartóztatással való okozati összefüggését a szakértői vélemény nem támasztotta alá. Kérte a késedelmi kamatfizetésben történt marasztalásának mellőzését, miután az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kárpótlás összegét az ítélethozatalkor irányadó ár- és értékviszonyok alapján állapította meg. Tévesnek találta az elsőfokú ítéletnek a Ptk. 339. §-a (1) bekezdésére való hivatkozását, miután kártalanítási felelőssége vétkességre tekintet nélkül áll fenn. Az elsőfokú bíróság által mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjat a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel eltúlzottnak ítélte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés túlnyomó részében alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság annyiban pontosítja, hogy a felperes 2008. június 2. napjától bűnügyi őrizetben, 2008. június 4. napjától előzetes letartóztatásban volt.

Az így pontosított tényállásból az elsőfokú bíróság nagyobb részben helytálló jogi következtetéseket vont le, és érdemi döntése is túlnyomó részében megalapozott.

A fellebbezési eljárásban nem volt vitás, hogy a felperest a Be. 580. §-a (1) bekezdésének II/a.) pontja alapján kártalanítás illeti meg az előzetes letartóztatásért, mert a bíróság az ellene emelt vád alól felmentette. A kártalanítást a Be. 584. §-ának (4) bekezdése alapján az állam köteles megfizetni, amelynek módjára és mértékére a Be. 582. §-ának (1) bekezdése értelmében a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Az utaló norma azonban dogmatikailag nem teszi azonossá a kártérítési és a kártalanítási igényt. A kártalanítás iránt indult perben - a kártérítés általános szabályaitól eltérően - az alperes helytállási kötelezettsége független a büntetőeljárást lefolytató szervek esetleges jogellenes és felróható magatartásától. A kártalanítás a jogalkalmazó hatóságok jogszerű, ám utóbb alaptalannak bizonyult magatartásával összefüggésben keletkezett hátrányok kiküszöbölését szolgálja. A perbeli esetben a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése nem alkalmazható, ezért azt a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletéből mellőzi.

Az elsőfokú bíróság a felperes által elszenvedett nem vagyoni hátrányok kiegyenlítéséhez szükséges kárpótlás összegének megállapításánál helyesen indult ki abból, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a személyi szabadság hosszabb időtartamú jelentős korlátozása fizikailag és pszichésen is megterhelő, így külön bizonyításra nem szoruló, köztudomású hátránynak tekinthető a börtönviszonyokra jellemző kényszerű összezártság, kiszolgáltatottság, az elhelyezésbeli és fizikai kényelmetlenségek, a családi, munkahelyi és lakóközösségből való kiszakadás, a családdal való kapcsolattartás nehezítettsége, amelyek a szabadulást követő életvitelben, elhelyezkedésben és munkavégzésben is hátrányt jelentenek (BH2002.186, BH1998.82.).

Helyesen mutatott rá ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy a felperes esetében további hátrányt jelentett az idegen nyelvi környezet, az előzetes letartóztatás huzamosabb (kettő éves és közel egy hónapos) időtartama, amelynek nagyobb részét a legsúlyosabb, IV. biztonsági fokozatban fogatosították. Az ennek során irányadó szabályok és elhelyezési körülmények (egyszemélyes zárka, zárt börtönajtó, mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása) a személyi szabadság további jelentős korlátozását jelentették.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemény a felperes korábban is fennálló cukorbetegségének rosszabbodását az előzetes letartóztatással kizárólagos okozati összefüggésbe nem hozta, annak hangsúlyozása mellett, hogy az előzetes fogvatartással szükségképpen együtt járó stressznek a jelenlegi állapot kialakulásában lehetett rész-oki szerepe. Az igazságügyi pszichiáter szakértő véleménye szerint viszont a szorongásos tünetek súlyosbodása és az előzetes letartóztatás között a közvetlen okozati kapcsolat fennáll. Valamennyi hátrányt és azok kihatásait is értékelve - a hasonló tárgyú perekben kialakult bírói gyakorlatot is szem előtt tartva - az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperest ért nem vagyoni hátrányok kiegyensúlyozására 6.000.000 forint nem vagyoni kárpótlás szükséges.

Miután ezt az összeget az elsőfokú bíróság a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapján állapította meg, a másodfokú bíróság az alperes késedelmi kamatban való marasztalását mellőzte, és ennyiben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.256/A.§-a (6) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb fellebbezett részében azt helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2.§-a alapján helyesen állapította meg a felperest képviselő ügyvéd munkadíját, amelynek további mérséklésére - arra is figyelemmel, hogy az a 2010. december 2. napján kelt megállapodás 3.) pontja szerint az ügyvéd készkiadásait is magában foglalja - nem látott lehetőséget.

Az alperes fellebbezése túlnyomó részében alaptalan volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a felperesnek ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget fizetni. Ennek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a./ pontja, (5) bekezdése, és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg. Az alperes személyes illetékmentességben részesült (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján), ezért a fellebbezési eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

P é c s, 2012. július 3.

. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró,
dr. Döme Attila s.k. bíró